

3. Господарський кодекс України: Кодекс України від 16. 01. 2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 12.01.2020).

4. Конституція України: Закон від 28. 06. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254> (дата звернення: 12. 01. 2020).

5. Терещенко О. О., Грінченко В. О. Управління ризиками структури капіталу корпоративних підприємств. *Фінанси України*. 2019. № 10. С. 89-101.

УДК 658. 2

Людмила Анатоліївна БЄЛЯЄВА,

доцент кафедри обліку та оподаткування ХННІ ДВНЗ «Університет банківської справи», кандидат економічних наук, доцент

ORCID – <http://orcid.org/0000-0003-2699-4237>

ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО СТАНУ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Бухгалтерський облік у бюджетних установах базується на загальноприйнятих у міжнародній практиці принципах, виконує управлінську, контрольну та інформаційну функції. Але у зв'язку зі специфічністю цих функцій, має також специфічні об'єкти. Для бюджетних установ розроблено, притаманну тільки їм нормативну та методичну базу бухгалтерського обліку, свій план рахунків, національні стандарти обліку в державному секторі і методичні рекомендації до них. Звітність бюджетних установ має свої відмінності.

Діяльність бюджетних установ безпосередньо залежить від рівня забезпеченості їх основними засобами. Зокрема, якість послуг, що надаються закладами освіти, залежить від рівня технічного стану приміщень і обладнання, яким володіє установа. Для підвищення ефективності використання основних засобів бюджетні установи повинні шукати резерви за допомогою аналітичного забезпечення процесу управління, обліку та контролю.

Облік основних засобів займає значне місце в системі обліку установи, у зв'язку із значною кількістю господарських операцій, починаючи з надходження різними шляхами, продовжуючи визнанням й оцінкою, експлуатацією, ремонтом і поліпшенням і завершуючи вибуттям.

Дослідження концептуальних аспектів системи обліково-аналітичного забезпечення та особливостей діяльності бюджетних установ дало можливість виокремити низку проблем теоретичного, методичного та організаційного спрямування для удосконалення обліку й аналізу основних засобів:

- у процесі приведення внутрішньої нормативно-правової бази у відповідність до європейської практики не все законодавство було вдало адаптовано до реалій функціонування фінансової системи України, відсутній офіційний переклад останніх редакцій МСБОДС, склад яких значно оновився з 2016 року;

- складність оцінки основних засобів, що полягає у виборі вартості, за якою слід їх вимірювати, відсутність методичного обґрунтування визначення поняття «справедлива вартість»;

- структура та інформація первинних документів з обліку основних засобів не відповідає сучасним вимогам: необхідно видалити неактуальні графи, що не відповідають вимогам сучасного обліку або дублюють інформацію, і водночас необхідно ввести додаткові графи основних засобів, які дозволять посилити контрольну функцію у питанні належної експлуатації;

- повільні темпи впровадження складових державного внутрішнього фінансового контролю – внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту в бюджетних установах.

Порядок проведення поточного внутрішнього контролю основних засобів у бюджетних установах відображено на рисунку 1.

Рис. 1. Порядок проведення поточного контролю основних засобів

Одним з найефективніших методів фактичного контролю за наявністю та рухом основних засобів у бюджетних установах є інвентаризація, яка є контролем їх фактичної наявності, перевіркою стану та умов зберігання. Найпоширенішим результатом інвентаризації основних засобів у бюджетних установах слід віднести: виявлення лишків або нестач; невідображення виконаних робіт капітального характеру (добудова поверхів, нових приміщень тощо) або часткової ліквідації будівель і споруд (знесення окремих конструктивних елементів) в бухгалтерському обліку; виявлення придатних для

використання основних засобів, залишкова вартість яких дорівнює нулю.

Для правильної організації внутрішнього контролю та контролю основних засобів необхідними є використання апробованих діючих методів з урахуванням сучасних технологій, а також наявність узгодженості положень у законодавчо-нормативних актах.

Тільки за умови ефективної взаємодії всіх елементів організації внутрішнього контролю досягається його мета: забезпечення достовірних даних у обліку основних засобів, повнота та своєчасність відображення господарських операцій в облікових регістрах і правильність ведення обліку відповідно до прийнятої облікової політики.

УДК 005. 342+[336:005. 584. 1]

Наталія Миколаївна ВНУКОВА,

професор кафедри банківської справи і фінансових послуг Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця, доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-1354-4838>

РИЗИК-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД І ВИКОРИСТАННЯ ТИПОЛОГІЙ У СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ

Зміни у законодавстві щодо реформування системи фінансового моніторингу пов'язані з загальним процесом підвищення рівня небезпеки у світі та відповідно до Рекомендацій FATF зобов'язанням із застосування ризик орієнтованого підходу (6). Проникнення в національну економіку «відмитих» доходів (легалізація), зокрема в умовах глобалізації, призводить до ризиків у функціонуванні як правової, так і фінансово-економічної системи будь-якої держави.

Метою роботи є розробка теоретичних положень і практичних рекомендацій з ефективного застосування ризик орієнтованого підходу та типологій у системі фінансового моніторингу фінансових установ.

У процесі запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, в Україні важливим є чітке визначення критеріїв ідентифікації операцій фінансовими установами та механізмів передачі інформації про них у Держфінмоніторинг. Для ефективного функціонування системи внутрішнього фінансового моніторингу необхідно застосовувати результати типологічних досліджень, що може бути частиною ризик орієнтованого підходу для виявлення підозрілих операцій.

Важливість використання міжнародних стандартів, (1, 4) та типологій (5) полягає у розробці заходів із запобігання та протидії проникненню коштів, отриманих злочинним шляхом, до різних галузей економіки, зокрема ринку фінансових послуг. Міжнародна практика фінансового моніторингу може бути трансформована та реалізована в Україні через аналіз і адаптацію типологій міжнародних організацій (1), а також узагальнень, здійснених Держфінмоніторингом з урахуванням національних особливостей.

З початку експлуатації інформаційно-аналітичної системи Держфінмоніторингу отримано та оброблено більше 20 млн. повідомлень про